

Cofnodion a gadarnhawyd

Teitl y Cyfarfod: Cyfarfod Bwrdd CNC – Sesiwn Gyhoeddus
Pawb yn Bresennol dros Teams

Dyddiad y Cyfarfod: 14 Gorffennaf 2021

Aelodau'r Bwrdd a oedd yn Bresennol: Syr David Henshaw (Cadeirydd)
Clare Pillman, Prif Weithredwr
Yr Athro Steve Ormerod, Is-gadeirydd
Karen Balmer
Catherine Brown
Julia Cherrett
Geraint Davies
Howard Davies
Dr Elizabeth Haywood
Zoë Henderson
Dr Rosie Plummer
Yr Athro Peter Rigby

Aelodau'r Tîm Gweithredol a oedd yn bresennol: Prys Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol
Ceri Davies, Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu
Rachael Cunningham, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol
Gareth O'Shea, Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau
Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol (Eitemau 1-11)

Unigolion Ychwanegol a oedd yn Bresennol: Colette Fletcher, Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd (yr holl eitemau)
Caroline Hawkins, Rheolwr Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad ac Asesu Strategol (Eitemau 6, 7)
Sarah Williams, Pennaeth Gweledigaeth 2050 a'r Strategaeth Gorfforaethol (Eitemau 6, 7)
Sue Ginley, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Cynllunio Corfforaethol a Pherfformiad (Eitem 6)
Lyn Williams, Cynghorydd Polisi'r Gymraeg (Eitem 8)
Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru (Eitem 9)
Nadia De Longhi, Pennaeth Rheoleiddio a Thrwyddedu (Eitem 9)
Mark Squire, Rheolwr Dŵr Cynaliadwy (Eitem 9)
Anjali Wainwright, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Risg (Eitem 10)
Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru (Eitem 11)

Martin Cox, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru (Eitem 11)
Iwan Williams, Rheolwr Rhaglen Ynys Ynni (Eitem 11)
Dylan Williams, Rheolwr Gweithrediadau (Eitem 11)
Elsie Grace, Rheolwr, Datblygu Busnes (Eitemau 12-14)
Dominic Driver, Pennaeth Stiwardiaeth Tir (Eitem 12)
David Liddy, Cynghorydd Arbenigol, Diogelwch Hamdden (Eitem 12)
Peter Gough, Prif Gynghorydd, Pysgodfeydd (Eitem 13)

Arsylwyr: Gareth Wardell
30 o aelodau'r cyhoedd

Datganiadau: Dim

Ymddiheuriadau: Dr Rosie Plummer – 1pm tan 3pm
Geraint Davies – sesiwn y bore (rhan)
Sarah Jennings, Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol (Eitemau 12-14)

Ysgrifenyddiaeth: Natalie Williams
Jocelyn Bengier
Laura Rees

Eitem 1. Agor y cyfarfod

1. Agorodd y Cadeirydd y Cyfarfod a chrosawu pawb. Ni wnaed unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

Eitem 2. Adolygu'r Cofnodion a'r Cofnod Gweithredu

2A. Adolygu Cofnodion y Cyfarfod Cyhoeddus a gynhaliwyd ar 20 Mai

2. Cafodd cofnodion cyfarfod cyhoeddus mis Mai eu hadolygu a'u cytuno.

2B. Adolygu'r Cofnod Gweithredu Cyhoeddus

3. Adolygwyd y cofnod gweithredu. Nodwyd bod y Pennaeth Llywodraethu ac Ysgrifennydd y Bwrdd wedi rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y camau gweithredu cyhoeddus a phreifat cyn y cyfarfod.

Eitem 3: Diweddariad gan y Cadeirydd

4. Croesawodd y Cadeirydd sefydlu'r Weinyddiaeth Newid Hinsawdd newydd. Roedd y Prif Weithredwr a'r Cadeirydd wedi cyfarfod â Julie James, y Gweinidog Newid Hinsawdd, a Lee Waters, y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd, i drafod blaenoriaethau ar gyfer agenda CNC.

Eitem 4: Adroddiad y Prif Weithredwr

5. Rhoddodd y Prif Weithredwr yr wybodaeth ddiweddaraf am Lywodraeth newydd Cymru. Roedd y cyfarfod rhagarweiniol gyda'r tîm gweinidogol newydd wedi bod yn galonogol

iawn o ran eu hymgysylltiad â'r agenda ac alinio blaenoriaethau. Cyfrannodd y ddau Weinidog at Ddiwrnod #TimCNC, ochr yn ochr ag aelodau'r Bwrdd, er mwyn dathlu gwaith staff CNC a'r gwaith gyda phartneriaid. Diolchwyd i'r Gweinidogion am eu presenoldeb.

6. Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Rhaglen Lywodraethu newydd ar 15 Mehefin, a oedd yn cynnwys deg Amcan Llesiant a thua 100 o ymrwymiadau'r manifestio; roedd eraill wedi'u cynnwys o fewn portffolios arferol y Gweinidogion. Byddai ffocws Gweinidogion ar ymgorffori'r ymateb i'r Argyfyngau Hinsawdd a Natur ymhob maes, a thynnwyd sylw at y meysydd ffocws allweddol.
7. Roedd y Gweinidogion wedi ymrwymo i rannu drafft cynnar o'r Llythyr Cylch Gwaith, a fyddai'n cael ei fireinio wrth i wybodaeth arall ddod i'r amlwg, gan gynnwys mewnbwn o'r Adolygiad Sylfaenol. Byddai Adolygiad Cynhwysfawr o Wariant (CSR) Llywodraeth y DU yn ystod y cyfnod hwn, a fyddai'n arwain at fwy o eglurder o ran blaenoriaethau a chyllid.
8. Roedd y Dirprwy Weinidog wedi gwneud cyhoeddiad ynghylch cynyddu plannu coed a defnyddio coed o Gymru yng Nghymru, a oedd wedi deillio o waith at wraidd y mater yr oedd CNC wedi bod yn rhan ohono. Roedd gwaith tebyg gan Lywodraeth Cymru yn y dyfodol yn debygol o ddigwydd ar ynni adnewyddadwy, cadwraeth natur a bioamrywiaeth. Roedd Cyfarwyddwr Gweithredol Cyfathrebu, Cwsmeriaid a Masnachol wedi cytuno i gadeirio gweithgor bach ar annog buddsoddiad preifat mewn creu coetiroedd. Dylai'r meysydd gwaith hyn sy'n datblygu arwain at ddull cydgysylltiedig rhwng Llywodraeth Cymru, CNC a'r trydydd sector.
9. Roedd y Cwnsler Cyffredinol wedi cyhoeddi blaenoriaethau deddfwriaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer y flwyddyn nesaf. Byddai CNC yn parhau i fod yn rhan o ddatblygiad y Bil Amaethyddiaeth newydd. Nodwyd y Bil Treftadaeth hefyd. Byddai hyn yn canolbwyntio ar adeiladau rhestredig a'r amgylchedd hanesyddol ac yn cydgrynhoi'r ddeddfwriaeth bresennol ac yn sicrhau ei bod yn cyd-fynd â'r Amcanion Llesiant. Amlygwyd hefyd bod y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus yn bwysig wrth ystyried gwaith CNC gydag eraill a byddai'n arbennig o berthnasol mewn prosiectau megis Skyline.
10. Holodd aelodau'r Bwrdd a oedd enghreifftiau rhyngwladol o arferion gorau yn cael eu hystyried mewn perthynas â'r ymateb i'r Argyfyngau Hinsawdd a Natur. Tynnodd y Prif Weithredwr sylw at y gwaith a oedd yn mynd rhagddo gyda chwaer sefydliadau ledled y DU i gynhyrchu papur ar y cyd ar gyfer y Cynadleddau Newid Hinsawdd (COP) er mwyn rhannu arferion gorau. Disgrifiwyd enghreifftiau o gysylltiadau â grwpiau rhyngwladol a rhannu dysgu ag eraill, a bydd y papur sy'n ymwneud ag ymgysylltiad a strategaeth ryngwladol yn cael ei rannu ag aelodau'r Bwrdd.

CAM GWEITHREDU: Y Prif Weithredwr i rannu ag aelodau'r Bwrdd y papur sy'n ymwneud ag ymgysylltiad a strategaeth ryngwladol.

11. Cydnabuwyd pwysigrwydd y ffocws ar yr hinsawdd a lles, ond roedd aelodau'r Bwrdd yn pryderu y dylai mater natur a bioamrywiaeth gael eu hystyried yn gyfartal. Cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod yr Argyfyngau Hinsawdd a Natur yn flaenoriaethau allweddol i Lywodraeth Cymru, ac roedd rhai penderfyniadau cynnar, megis adolygu cynlluniau ffyrdd newydd, yn galonogol.
12. Trafodwyd anawsterau wrth gyflenwi coed ar gyfer y Goedwig Genedlaethol newydd. Rhoddwyd sicrwydd i aelodau'r Bwrdd y byddai contractwr CNC yn cyflenwi'r gofynion

ailstocio ar gyfer CNC, ond Llywodraeth Cymru fyddai'n ystyried y cynllun ar gyfer y Goedwig Genedlaethol.

Eitem 5: Adroddiadau Diweddarau y Pwyllgorau

13. Ystyriwyd bod yr adroddiad gan y Pwyllgor Cyllid (FC) ar 18 Mehefin wedi'i ddarllen. Tynnodd Cadeirydd y pwyllgor Cyllid sylw at y ffaith bod proses craffu wedi digwydd ar yr Adroddiad Blyneddol a'r Cyfrifon. Byddai'r dystiolaeth sy'n dod i'r amlwg o'r Adolygiad Sylfaenol yn cael ei hystyried yn y cyfarfod nesaf ar 16 Gorffennaf.
14. Darparodd Cadeirydd y Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd (FRMC) ddiweddariad llafar ar y cyfarfod a gynhaliwyd ar 6 Gorffennaf. Trafodwyd y Rhaglen Gweithredu Adfer ac Adolygu ar ôl Llifogydd, a oedd wedi tynnu sylw at heriau recriwtio parhaus a phrinder sgiliau. Nodwyd lefel y gor-raglennu yn y Rhaglen Gyfalaf, a thrafodwyd y risgiau, yn enwedig mewn perthynas â materion yn ymwneud â'r cyflenwad adeiladu.
15. Nodwyd bod y system cyfnewid rhybuddion rhag llifogydd yn mynd yn dda ac roedd y Swyddfa Rheoli Rhaglenni (PMO) wedi cymeradwyo pedwar Cynllun Rheoli Llifogydd yn Naturiol. Bydd yr archwiliad mewnol ar y Rhaglen Adfer ar ôl Llifogydd yn dechrau ym mis Awst. Ystyriwyd cronfeydd dŵr a chanlyniad Adroddiad Toddbrook, ac roedd y rhan fwyaf o'r argymhellion yn cyd-fynd â phwyslais CNC ar ddiogelwch y tu hwnt i gydymffurfiaeth. Sefydlwyd grŵp defnyddwyr arbenigol yng Nghymru ac adolygwyd yr Adroddiad Bob Dwy Flynedd drafft ar Ddiogelwch Cronfeydd Dŵr. Roedd ymarfer sganio'r gorwel cychwynnol wedi'i gynnal a byddai gwaith pellach ar y dull strategol yn cael ei wneud.
16. Trafododd aelodau'r Bwrdd gynnwys diweddariad yr FRMC, yn enwedig mewn perthynas â phrinder capasiti a sgiliau. Cadarnhaodd Cadeirydd yr FRMC fod y Tîm Llifogydd wedi cynnig eu hunain i fod yn rhan o gynllun peilot cynllunio'r gweithlu. Cydnabu aelodau'r Bwrdd fod angen dadl genedlaethol i godi ymwybyddiaeth y cyhoedd o'r cyfyngiadau ar fynd i'r afael â materion llifogydd.
17. Rhoddodd Cadeirydd y Pwyllgor Pobl a Thaliadau (PaRC) yr wybodaeth ddiweddaraf am y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Mehefin, a thynnodd sylw at y cynnydd o ran cynllunio'r gweithlu a'r datblygiadau mewn gwybodaeth reoli. Cafodd niferoedd presennol y gweithlu eu monitro a'u clymu i'r Strategaeth Pobl a'r Cynllun Gweithlu. Nodwyd mesurau rheoli adnoddau'r gweithlu. Darparwyd diweddariad ar waith ar y prosiect Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI). Nodwyd bod yr archwiliad mewnol Rheoli Perfformiad yn siomedig, ond roedd gwaith da yn mynd rhagddo gyda'r Tair Llinell Amddiffyn i fynd i'r afael â hyn.
18. Cododd aelodau'r Bwrdd gwestiynau yn ymwneud â'r ddwy farwolaeth ar Ystad Goetir Llywodraeth Cymru (WGWE) a'r dull o reoli risg, a sut yr oedd hyn yn cymharu â sefydliadau tebyg. Cadarnhaodd Cadeirydd PaRC fod ymchwiliadau'r heddlu yn parhau, ond nad oedd unrhyw faterion brys i CNC. Cadarnhaodd Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol y byddai'r Risg Lles, Iechyd a Diogelwch yn cael ei thrafod yng nghyfarfod nesaf PaRC ym mis Medi. Cadarnhaodd y Prif Weithredwr fod cyswllt rheolaidd a dysgu a rennir yn digwydd gyda chwaer sefydliadau, ond cydnabu fod dysgu pellach bob amser yn fuddiol.

Eitem 6: Cynllun Busnes ac Adroddiad Diwedd Blwyddyn y Dangosfwrdd Perfformiad 2020/21

Yn bresennol: Caroline Hawkins, Rheolwr Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad ac Asesu Strategol, Sarah Williams, Pennaeth Gweledigaeth 2050 a'r Strategaeth Gorfforaethol, Sue Ginley, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Cynllunio Corfforaethol a Pherfformiad

19. Cyflwynodd y Prif Weithredwr drosolwg o'r perfformiad ar ddiwedd 2020/21. Cynhaliwyd adolygiad yr haf diwethaf oherwydd y sefyllfa barhaus gyda'r pandemig, a gwnaed newidiadau i rai o'r dangosyddion perfformiad. Gwnaed yr adroddiad yn erbyn y newidiadau hyn y cytunwyd arnynt. Adroddwyd bod statws Coch Oren Gwyrdd (RAG) yn ddau Goch, 12 Oren a 21 Gwyrdd.
20. Amlygwyd mesurau a oedd yn ymateb i flaenoriaethau strategol a disgrifiwyd y perfformiad fel y nodwyd yn y papur. Cydnabuwyd effaith y pandemig ac roedd wedi effeithio ar y perfformiad mewn rhai meysydd, a bu craffu ar y mesurau hynny a oedd yn Goch neu'n Oren. Nodwyd bod y mesur yn ymwneud ag 'Ymateb i ddigwyddiadau 'categori uchel' o fewn pedair awr' yn Oren.
21. Diolchodd y Prif Weithredwr i bawb a fu'n rhan o'r gwaith o gyflawni yn erbyn y targedau hyn mewn blwyddyn anodd a heriol.
22. Cododd aelodau'r Bwrdd y mater o fonitro safleoedd gwarchoddedig. Roedd hyn wedi'i raddio'n Goch ac roedd y Pwyllgor Ardaloedd Gwarchoddedig (PrAC) wedi craffu ar hynny. Canfuwyd bod cyfyngiadau Covid wedi effeithio ar gynnydd ar waith maes, ond byddai'n anodd cydnabod a oedd dylanwadau eraill, er y byddai'n rhan bwysig o drafodaethau yn yr Adolygiad Sylfaenol.
23. Trafodwyd amseroedd ymateb i ddigwyddiadau. Mynegodd aelodau'r Bwrdd siom am y sgôr Oren ond cydnabu ei fod yn rhannol gysylltiedig â heriau recriwtio. Cafwyd trafodaeth ar y targedau a sicrhau bod y rhain yn gyraeddadwy ac yn berthnasol drwy ddadansoddi'r sylfaen dystiolaeth, yn enwedig mewn perthynas â'r diffiniad o ddigwyddiad categori uchel a'r amser effeithiol i wneud y gwahaniaeth mwyaf. Byddai manylion y mesur hwn yn destun trafodaeth gan y Bwrdd yn y dyfodol.

CAM GWEITHREDU: Yr Ysgrifenyddiaeth i ychwanegu trafodaeth i Ragolwg y Bwrdd ar y Cynllun Busnes a'r mesur Dangosfwrdd Perfformiad 'Amser ymateb i ddigwyddiadau categori uchel o fewn pedair awr'.

24. Tynnwyd sylw at y cyfleoedd dysgu a oedd wedi codi o ganlyniad i Covid ynghylch mwy o ddefnydd o dechnoleg, gweithio hyblyg a gweithio gydag eraill. Cadarnhawyd y byddai'r rhain yn bwydo i mewn i'r Rhaglen Adfywio. Cydnabuwyd pwysigrwydd gweithio gydag eraill.

PENDERFYNIAD: Cymeradwywyd Adroddiad Diwedd Blwyddyn 2020/21 y Cynllun Busnes a'r Dangosfwrdd Perfformiad.

Eitem 7: Cynllun Busnes 2022-23

Yn bresennol: Caroline Hawkins, Rheolwr Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad ac Asesu Strategol, Sarah Williams, Pennaeth Gweledigaeth 2050 a'r Strategaeth Gorfforaethol, Sue Ginley, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Cynllunio Corfforaethol a Pherfformiad

25. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol yr eitem. Cadarnhawyd mai hwn fyddai'r Cynllun Busnes olaf o dan y Strategaeth Gorfforaethol bresennol, ac y byddai'n cyd-fynd â Llythyr Cylch Gwaith newydd disgwylidig Llywodraeth Cymru. Roedd y papur yn nodi'r dysgu o'r broses bresennol, ynghyd â'r amserlen a'r dull gweithredu. Roedd y blaenoriaethau strategol wedi'u hadolygu a'u

mireinio o bump i bedwar, a byddent yn canolbwyntio mwy ar Atebion Seiliedig ar Natur a Bioamrywiaeth

26. Roedd aelodau'r Bwrdd yn gwerthfawrogi'r ymgysylltiad cynnar ar y Cynllun Busnes. Amlygwyd bod y dull o drwyddedu, cydymffurfio rheoleiddiol a gorfodi yn feysydd pwysig i'w cynnwys yn y blaenoriaethau strategol. Dylid cynnwys canlyniadau trafodaethau blaenorol y Bwrdd ar y pwnc hwn. Byddai hefyd yn bwysig i'r Cynllun Busnes newydd fod yn hyblyg er mwyn ymgorffori meysydd ffocws newydd gan Lywodraeth Cymru wrth i'r rhain ddatblygu.
27. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd arwain ar newid cymdeithasol mewn newid ymddygiad a rôl gwyddonwyr cymdeithasol a chyfathrebu yn y maes hwn. Pwysleisiwyd pwysigrwydd dysgu gan eraill, a gweithio gyda nhw. Cytunwyd y byddai hwn yn faes allweddol i'w ddatblygu ac y dylai fod yn destun trafodaeth fanylach mewn cyfarfod yn y dyfodol.

CAM GWEITHREDU: Yr Ysgrifenyddiaeth i ychwanegu trafodaeth i'r Rhagolwg ar rôl gwyddor gymdeithasol a chyfathrebu wrth newid ymddygiad.

Eitem 8. Adroddiad Blynyddol yr Iaith Gymraeg

Cyflwynydd: Lyn Williams, Cynghorydd Polisi'r Gymraeg

28. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol yr eitem a diolchodd i Gynghorydd Polisi'r Gymraeg am ei gwaith. Cyflwynwyd trosolwg o'r adroddiad. Cydnabuwyd heriau o ran cyflwyno ffyrdd dwyieithog o weithio i fodolau ar-lein a hybrid a nodwyd fod ffyrdd o hwyluso hyn yn cael eu trafod. Nodwyd fod cydymffurfiaeth yn dda ar y cyfan ond y byddai angen ystyried y dull strategol wrth symud ymlaen. Roedd PaRC wedi ystyried y mater o ddirywiad enwau lleoedd Cymru. Roedd gweithgarwch ar y cyfryngau cymdeithasol wedi'i ddatblygu ochr yn ochr â chynllun gweithredu gyda staff Gweithrediadau.
29. Roedd aelodau'r Bwrdd yn deall yr heriau o ran creu cynnig dwyieithog ac maent yn cefnogi'r gwaith parhaus yn y maes hwn. Byddai cyfeiriad strategol y Gymraeg yn cael ei drafod yn fanwl yng nghyfarfod y Bwrdd ym mis Tachwedd.

PENDERFYNIAD: Cymeradwywyd Adroddiad Blynyddol y Gymraeg 2020/21.

Eitem 9. Trafodaeth Strategol: Materion Ansawdd Dŵr Gorlifoedd Storm Cyfunol (CSO)

Cyflwynydd: Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru; Nadia De Longhi, Pennaeth Rheoleiddio a Thrwyddedu; Mark Squire, Rheolwr Dŵr Cynaliadwy

30. Ystyriwyd bod y papur wedi'i ddarllen. Rhoddodd Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau drosolwg o gefndir y mater, gan dynnu sylw at drafodaethau yng nghyfarfodydd blaenorol y Bwrdd a rhaglen Panorama. Roedd CNC wedi cymryd rhan mewn uwchgynhadledd ar 18 Mehefin gydag Ofwat, Asiantaeth yr Amgylchedd, Llywodraeth Cymru, Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy. Roedd blaenoriaethau wedi'u hasesu yn dilyn yr uwchgynhadledd hon ac wedi'u hamlinellu yn y papur.
31. Rhoddodd Pennaeth Gweithrediadau'r Gogledd-orllewin gyflwyniad a oedd yn canolbwyntio ar y pwyntiau trafod allweddol. Roedd papur Cwestiynau Cyffredin wedi'i ddatblygu, a byddai'n cael ei ddisbarthu ar ôl y drafodaeth. Tynnwyd sylw at faterion yn ymwneud â'r seilwaith draenio Fictoraidd, a dangoswyd lefel y buddsoddiad sydd ei angen i wneud newid sylweddol i'r system ddraenio. Disgrifiwyd heriau'n ymwneud â rheoleiddio ac adroddwyd bod y ffocws wedi bod ar leoliadau pysgod cregyn ac ymdrochi

sensitif. Nodwyd bod gan 2,500 o safleoedd fonitorau gollwng sy'n cofnodi digwyddiadau a'u hyd. Gellid defnyddio pwerau gorfodi, ond mae'r ffocws wedi bod ar gefnogi cwmnïau i sicrhau trwyddedau a chydymffurfiaeth.

32. Archwiliwyd atebion posibl i orlifoedd storm. Byddai angen craffu ar y dystiolaeth i gefnogi ymyriadau a byddai angen asesu lefelau adnoddau ar gyfer unrhyw newid. Cydnabuwyd bod cost dileu yn ormodol. Roedd addysg i leihau effaith rhwystrau ar y system yn ffactor pwysig, yn enwedig yn sgil defnydd hamdden cynyddol o afonydd a diddordeb y cyhoedd yn iechyd ecolegol afonydd. Rhannwyd enghreifftiau o beirianeg a chost y rhain.
33. Tynnwyd sylw at yr heriau o reoleiddio a monitro afonydd Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA), yn enwedig yr anawsterau o ran nodi ffynhonnell materion mewn dalgylch mawr megis Afon Wysg.
34. Rhannwyd y meysydd ffocws, a oedd yn cynnwys mynd i'r afael â gollyngiadau heb eu trwyddedu, casglu data, mwy o asesu'r effaith ar yr amgylchedd a rhaglen fonitro, mwy o asesu iechyd y cyhoedd a chyfathrebu.
35. Ystyriodd aelodau'r Bwrdd gynnwys yr adroddiad. Cadarnhawyd bod solidau o ollyngiadau storm yn cael eu sgrinio a bod maint y sgrin yn dibynnu ar leoliad y gollyngiad. Caiff data gorlifoedd ei drosglwyddo i CNC i'w ystyried. Codwyd cwestiynau ynghylch camau gorfodi a thrwyddedu. Hysbyswyd aelodau'r Bwrdd bod dull cyngor ac arweiniad yn cael ei ddefnyddio, gan weithio drwy raglen tuag at gydymffurfiaeth. Ystyriwyd pob achos yn ôl ei deilyngdod ac nid oedd unrhyw drwyddedau wedi'u gwrthod hyd yma gan fod y ffocws wedi bod ar sicrhau cydymffurfiaeth.
36. Cydnabuwyd bod dileu llygredd amaethyddol yn hollbwysig, ond nododd aelodau'r Bwrdd fod enw da rhai ffermwyr wedi cael ei niweidio ar y mater hwn. Cwestiynwyd yr angen am fwy o dystiolaeth o'r difrod a achoswyd gan garthffosiaeth a llygredd. Hysbyswyd aelodau'r Bwrdd bod llygredd amaethyddol yn cael ei fonitro yn yr un modd â digwyddiadau llygredd eraill ac y byddai'r ymateb yr un fath beth bynnag fo'r ffynhonnell. Y nod fyddai monitro mewnbynau tymor hwy yn hytrach na'r model monitro ar hap presennol, yn enwedig mewn afonydd ACA.
37. Trafodwyd y materion yn ymwneud â monitro. Cydnabuwyd materion capasiti a phwysau ariannol a thynnwyd sylw at yr heriau o gyfuno blaenoriaethau newydd â'r llwyth gwaith presennol. Byddai'n bwysig gweithio gydag eraill a sicrhau bod cwmnïau dŵr yn cael eu herio ar y mater hwn. Cododd aelodau'r Bwrdd yr angen i ystyried y llwyth bacteriol a'r risg i iechyd y cyhoedd. Byddai diagnosteg a blaenoriaethu yn allweddol i wella'r broses o nodi problemau lefel uchel a chyfraniad micro-blastigau, llwyth bacteriol a chynhyrchion fferyllol heb eu trin i faterion ansawdd dŵr.
38. Roedd aelodau'r Bwrdd yn awyddus i sicrhau bod dull cadarn yn cael ei ystyried, yn enwedig o ystyried teimladau'r cyhoedd ar y mater hwn fel y nodwyd yn rhaglen Panorama. Argymhellwyd y defnydd strategol o orfodi a chymryd enghreifftiau o arferion da mewn arweinyddiaeth ar y mater hwn, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol. Pwysleisiwyd rôl cyhoeddusrwydd a chyfathrebu. Dyma fyddai'r cyfle i ddefnyddio'r momentwm i ddatblygu cynllun i wella ansawdd dŵr a chreu newid sylweddol. Gellid ystyried rôl CNC fel dylanwadwr i'w hymgorffori yn rolau a chyfrifoldebau CNC.
39. Cydnabuwyd cymhlethdod y materion, a chytunwyd y byddai'r tîm yn ystyried cynnwys y drafodaeth ac yn dychwelyd i gyfarfod y Bwrdd ym mis Tachwedd gyda chynllun drafft, ond yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd yn y cyfarfod ym mis Medi.

CAM GWEITHREDU: Cynllun Gweithredu i'w ddatblygu ar sail canlyniad y drafodaeth strategol ar ansawdd dŵr. Yr wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd tuag at hyn i'w adrodd i gyfarfod y Bwrdd ym mis Medi a phapur i'w ddarparu i Fwrdd mis Tachwedd.

Eitem 10. Cymeradwyo'r Strategaeth Risg

Cyflwynydd: Anjali Wainwright, Cynghorydd Arbenigol Arweiniol, Risg

40. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Strategaeth a Datblygu Corfforaethol yr eitem a thynnodd sylw at yr un newid sylweddol i'r Strategaeth Risg a oedd yn egluro'r berthynas rhwng y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (ARAC) a'r Pwyllgorau eraill.
41. Ystyriodd aelodau'r Bwrdd y newid a chymeradwyo'r newidiadau i'r Strategaeth Risg.

PENDERFYNIAD: Cymeradwywyd y newidiadau i'r Strategaeth Risg.

Eitem 11. Cyflwyniad 'Lle'

Cyflwynydd: Sian Williams, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru; Martin Cox, Pennaeth Gweithrediadau Gogledd-orllewin Cymru; Iwan Williams, Rheolwr Rhaglen Ynys Ynni; Dylan Williams, Rheolwr Gweithrediadau

42. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau yr eitem a chroesawodd Martin Cox fel cyd-Bennaeth Gweithrediadau'r Gogledd-orllewin.
43. Rhoddodd Penaethiaid Gweithrediadau'r Gogledd-orllewin gyflwyniad a roddodd drosolwg o Afon Conwy a'i hamgylchoedd o'r tarddiad i'r môr. Disgrifiwyd amrywiaeth y cynefin a'r defnydd ar gyfer amaethyddiaeth, ynni dŵr a hamdden. Cyflwynwyd y gwaith partneriaeth llwyddiannus gyda'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol yn ardal mawndir Migneint ar argaeau draenio mawn. Roedd y dull integredig a ddefnyddiwyd yng Nghwm Penmachno, gan weithio gyda phartneriaid a chymunedau, wedi cyflawni prosiect llwyddiannus. Esboniwyd y defnydd amrywiol o Goedwig Gwydir. Tynnwyd sylw at yr heriau sy'n gysylltiedig â'r cynnydd yn nifer yr ymwelwyr a'r pwysau ar y timau, a oedd yn cynnwys ymdrin ag ymddygiad gwrthgymdeithasol ac ymosodiadau personol ar y cyfryngau cymdeithasol.
44. Disgrifiwyd taith afon Conwy i lawr y dyffryn yn Llanrwst a nodwyd bod 3% o Gymru yn draenio drwy'r dyffryn, gan greu her o ran rheoli'r perygl o lifogydd yn yr ardal hon. Roedd y gwaith ar y Migneint a Chwm Penmachno wedi profi y gallai prosiectau bach wneud gwahaniaeth. Byddai'r Cynllun Rheoli Traethlin a'r heriau sy'n gysylltiedig â hyn yn gofyn am waith gyda chymunedau. Darparwyd enghreifftiau o waith partneriaeth da, yn enwedig gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (PSB) a chyllid i helpu i gysylltu pobl â'r amgylchedd. Nodwyd cyfleoedd a heriau yn y dyfodol o ran adfer y broses naturiol, cysylltu pobl â'u hamgylchedd a gweithio ar raddfa tirwedd gyda phartneriaid.
45. Diolchodd aelodau'r Bwrdd i'r tîm am gyflwyniad llawn gwybodaeth. Nodwyd cysylltiadau â Chynllun Llesiant Gwynedd a'r angen i ddarparu cymuned iach. Tynnwyd sylw at gyfraniad ffermwyr at waith partneriaeth. Roedd aelodau'r Bwrdd yn poeni y byddai angen rhoi gwybod i'r gymuned am y mater parhaus o berygl llifogydd ac y byddai angen sgwrs wrth symud ymlaen. Awgrymwyd y gellid targedu'r ardaloedd lle caiff y rhan fwyaf o'r dŵr ei gynhyrchu, a disgrifiwyd prosiect peilot Partneriaeth Afon Hafren.

Eitem 12. Adolygiad Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy (SMNR) o ran Chwaraeon Moduro

Cyflwynwyr: David Liddy, Cynghorydd Arbenigol, Diogelwch Hamdden, Elsie Grace, Rheolwr, Datblygu Busnes, Dominic Driver, Pennaeth Stiwardiaeth Tir

46. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu yr eitem ac esboniodd fod yr Adolygiad wedi'i gynnal yng nghyd-destun Argyfyngau Hinsawdd a Natur a Rheoli Adnoddau Naturiol yn Gynaliadwy (SMNR). Esboniwyd diben a rôl Ystad Goetir Llywodraeth Cymru (WGWE), yn enwedig mewn perthynas â'i rôl ym maes hamdden yng Nghymru ochr yn ochr â'i phwysigrwydd wrth fynd i'r afael â'r Argyfyngau Hinsawdd a Natur.
47. Cyflwynodd y Cynghorydd Arbenigol ar Ddiogelwch Hamdden ganfyddiadau'r Adolygiad. Bu ymgysylltu helaeth â rhanddeiliaid ac, er bod rhai tensiynau'n cael eu cydnabod, yn enwedig o ran lefel y CO₂ a gynhyrchir, roedd yr Adolygiad wedi dod i'r casgliad y gallai chwaraeon moduro fod yn gydnaws â SMNR.
48. Trafododd aelodau'r Bwrdd fethodoleg yr Adolygiad a gofynnwyd a fyddai'n pasio prawf cyfreithiol ar gyfer cyflawni dyletswyddau CNC, a chytunwyd ar hyn. Gofynnwyd cwestiynau am gydbwysedd ymgysylltu â rhanddeiliaid ac a oedd materion y tu hwnt i CO₂, megis sŵn, bioddiogelwch a risg tân posibl wedi'u hystyried. Roedd yr Adolygiad wedi argymhell mynd ar drywydd mesurau i leihau allyriadau carbon. Byddai'n bwysig ystyried dulliau o leihau effaith ymwelwyr ar yr amgylchedd a sicrhau bod yr amddiffyniadau cywir ar waith ar draws yr ystad goetir. Cytunwyd y byddai angen darn ehangach o waith er mwyn edrych ar y rhaglen garbon bositif a rheoli effaith gweithgareddau hamdden ar yr amgylchedd. Cytunwyd y byddai ymarfer cwmpasu yn cael ei gynnal i ystyried y mater hwn y flwyddyn nesaf.
49. Cydnabuwyd y budd cymdeithasol ac economaidd y mae chwaraeon moduro yn ei gyflwyno i Gymru, a chydabuwyd pwysigrwydd gweithio gyda rhanddeiliaid i sicrhau newid. Cytunodd aelodau'r Bwrdd y dylai raliio barhau o fewn yr ystad goetir, ond gofynnodd aelodau'r Bwrdd am i welliannau uchelgeisiol ac amlwg gael eu ceisio gydag ymrwymadau ar ben y cynlluniau presennol. Gofynnwyd am adroddiad cynnydd ymhen chwe mis.

CAM GWEITHREDU – Adroddiad cynnydd ar argymhellion y Bwrdd yn dilyn Adolygiad SMNR o ran Chwaraeon Moduro i'w ddarparu i gyfarfod y Bwrdd ym mis Mawrth 2022.

PENDERFYNIAD: Caniatâd i raliio modur barhau yn ystad goetir Llywodraeth Cymru yn amodol ar drafodaethau parhaus gyda Motorsports UK a'u Clybiau Cysylltiedig i wella cynaliadwyedd a lleihau ôl troed carbon y gamp wrth weithredu yn yr ystad goetir.

Eitem 13. Cefndir Is-ddeddfau Pysgota Arfaethedig

Cyflwynydd: Peter Gough, Prif Gynghorydd, Pysgodfeydd

50. Cyflwynodd Cyfarwyddwr Gweithredol Tystiolaeth, Polisi a Thrwyddedu yr eitem a fyddai'n gofyn am gefnogaeth i argymhellion y Tîm Gweithredol y dylid lansio ymgynghoriad ar yr is-ddeddfau pysgota newydd arfaethedig. Byddai'r ymgynghoriad yn cymryd tri mis a byddai cynnig yn seiliedig ar y canlyniad yn dychwelyd i gyfarfod y Bwrdd ym mis Tachwedd.
51. Rhoddodd y Prif Gynghorydd, Pysgodfeydd, drosolwg o'r prif bwyntiau a nodwyd yn y papur. Roedd eogiaid, a rhai poblogaethau brithyll môr, yn wynebu amrywiaeth o fygythiadau gan gynnwys newid i'r amgylchedd morol a heriau ansawdd dŵr, ac ystyriwyd bod stociau mewn perygl ledled Cymru. Roedd angen mynd ati ar unwaith i wella eu lefelau goroesiad. Rhannwyd y cynlluniau sy'n ymwneud â'r is-ddeddfau arfaethedig. Roedd rhanddeiliaid wedi bod yn rhan o drafodaethau ac roedd y mwyafrif yn ardal Gwy

ac Wysg yn cymryd rhan ac yn gefnogol. Prin oedd yr ymgysylltiad â rhanddeiliaid yn ardal afon Hafren, ond roeddent yn gefnogol ar y cyfan.

52. Roedd aelodau'r Bwrdd yn falch o glywed am lefel yr ymgysylltiad â rhanddeiliaid. Gofynnwyd cwestiynau ynghylch a oedd unrhyw fesurau llymach y gellid eu rhoi ar waith ac y gellid eu gorfodi. Dywedwyd bod y rhan fwyaf o bysgotwyr yn poeni am y sefyllfa ac y byddent yn parhau i weithredu'n gyfrifol. Darparwyd sicrwydd y byddai'r ffocws ar y lleiafrif nad oeddent yn cydymffurfio â'r is-ddeddfau.
53. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd cyfathrebu, yn enwedig o ran canlyniadau posibl yn y dyfodol. Cydnabuwyd bod heriau newydd yn codi drwy'r amser yn yr amgylchedd dŵr croyw ac y gellid cynnwys adolygiadau tymor canolog mewn is-ddeddfau fel y gellid ymateb i newidiadau'n gyflym.
54. Cynigiodd aelodau'r Bwrdd eu llongyfarchiadau i'r Prif Gynghorydd, Pysgodfeydd, ar ei OBE a dymunwyd yn dda iddo wrth iddo ymddeol.

PENDERFYNIAD: Cymeradwywyd lansiad yr ymgynghoriad statudol ar reolaethau pysgota eogiaid a brithyllod y môr yn afonydd Wysg, Gwy a Hafren (yng Nghymru).

- Daeth cyfarfod y Bwrdd i ben -

Eitem 14. Sesiwn holi ac ateb gyhoeddus

55. Gwahoddodd y Cadeirydd gwestiynau gan y cyhoedd.
56. Roedd dau gwestiwn wedi dod i law a darparwyd ymateb iddynt ymlaen llaw.
57. Diolchodd Gareth Wardell i'r staff am gyflymder yr ymateb i'w gwestiwn cyn y cyfarfod ynglŷn â gwaith trin Dŵr Cymru yng Ngarnswllt. Nododd Mr Wardell fod 336 o arllwysladau o garthffosiaeth heb ei drin wedi digwydd i Afon Llŵchwr yn ystod 2020 mewn cyfanswm o 309 diwrnod. Gan dderbyn y pwynt a wnaed gan yr Athro Ormerod fod ansawdd yr arllwysladau o orlif carthffosiaeth cyfunol (CSO), yn ogystal â'u maint, yn ystyriaeth bwysig, gofynnodd Mr Wardell pa dystiolaeth oedd gan CNC ar hyn o bryd a allai ddangos i'r bobl a oedd yn byw o fewn dalgylch Afon Llŵchwr fod y drwydded a roddwyd i Ddŵr Cymru yn is na'r trothwy a oedd yn gofyn am weithredu ar unwaith ar gyfer gorfodi. Pwysleisiodd Mr Wardell lefel yr arllwysladau sy'n ofynnol cyn erlyniad a thynnodd sylw at berthnasedd y drafodaeth gynharach ar Orlifoedd Storm Cyfunol. Byddai Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau yn ymateb y tu allan i'r cyfarfod.

CAM GWEITHREDU: Cyfarwyddwr Gweithredol Gweithrediadau i ymateb i gwestiwn Gareth Wardell ar ollyngiadau CSO i Afon Llŵchwr y tu allan i'r cyfarfod.

- Daeth y Cyfarfod Cyhoeddus i ben -